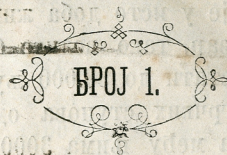

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА ПРЕКО НЕДЕЉЕ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВЧИЊА МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЂУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 И 30 НОВ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

ПОЗОРИШТЕ.

(Јавно предавање у матичиној дворани 2. децембра 1871. године.)

Нема на свету паметара, који би знао рећи кад се зачело позориште и позоришна вештина; нема на свету паметара, који би могао обележити све крајеве, до којих је допирало позориште и позоришна вештина.

Позориште је готово тако старо, као и свет што је; позоришту и позоришној вештини нема на свету граница.

Грчки филозоф Платон казује, да почетка позоришту ваља тражити у времену, о ком само бајке говоре, а познати француски писац Ренан мисли, да га је већ и на солумуновом двору било. У старом свету знамо за позориште кинеско, инђијско, грчко и римско, у средњем и у новом веку налазимо га у свију народа, који су у Европи, а по приповедању путника нема ни у Јапану, ни у средњој Африци, ни у Камчатци народа, у којих се не би налазила кака така позоришта, којима се трагови губе чак у давној давнини.

Између свију народа, који су нам из ближе познати, у Кинеза налазимо најстарију образованост. Кинеског позоришта било је већ на 1700 година пре Христа.

Много је знаменитије од кинеског позоришта инђијско. Али тек у Грка дошло је позориште до своје значајности. У њих се неје сваки дан играло, него сваке године само на четири свеца, сваки пут по четири дана. На такав светац скупило би се у Атини за време цветања позоришта у

5 веку пре Христа до 10.000 људи. Представа би се почела у јутру, а трајала би до по дана, с тога, што би се на једанпут давала по четири комада, која су била у некој свези међу собом.

Грчком позоришту дође крај кад оно поче нестајати слободе при свршетку петог века пре Христа. Нестајањем слободе поче нестајати и грчкога позоришта и грчке позоришне вештине, док цели тај дични споменик човечанске образованости неје заменио Рим, који се од незнатне вароши подигао за време од неколико векова до горостасне силе и до господарења над целим старим светом. Користи, па користи у свему тражио је тај светски горостас за цело време живота свога. С тога су Римљани били велики политици, али слаби вештаци. Домаће, са свим ориђиналне вештине римске нема. У опште беше у староме Риму вештак нешто необично, а позоришна је вештина, према њеном стању у Грка, у којих су први грађани за част сматрали на позорницу изаћи и глумовати, спала као и у Кини на неграђане. Овде ћу споменути, да глумица несу познавали ни Грци, ни Римљани, већ да су им и женске улоге играли мушки. Тек у првим вековима после Христа долазе и женске на даске, што свет значе.

У Римљана су на гласу била само њихова позоришта, која својом величином и красотом куд и камо надмашују грчка. Тако

је позориште Марка Емилија Скаура, који је у исто доба живео кад и Цицеро и Цезар, тако велико било, да је у њега могло стати до 80.000 људи. У њему је било 360 грчких ступова од мрамора и кристала, а међу њима 3000 кипова, све од најбољих грчких вештака. Да је така зграда горстасна морала бити, може се по томе знати, што данашња наша највећа позоришта једва да могу у себе примити 5—6000 душа.

Прво позориште од камена саградио је у Риму Помпеј, и то на оном месту где су сада развалине орсинијевих дворова. У њега су се угледали и други, па је тако понизило позориште за позориштем. Та су се позоришта надметала раскошћом, па се у томе дотле дотерало, да су на послетку по заповести нероновој морали и позорницу златом патосати.

У осталом Римљани несу тражили забаве за свој дух него само за очи. Таке су забаве биле: утркивања, гладијаторска мршварења, бојеви на мору, а у циркусима борба дивљих зверова међу собом, или борба дивљих зверова са бедним осуђеницима.

Тим начином извргло се на послетку и римско позориште само у насладу за очи, а позоришне игре у право грдило, бруку и срамоту. Тако су једном приликом, кад су приказивали беснога Хергула, неког осуђеника на очиглед свију гледалаца привезали о колац и жива га испекли.

Тако гадном и грозно изопаченом позоришту морали су се хришћански свећеници противити, и против њега устати свом силом наговарања и претње, само да им не би присталице одлазиле на те представе. Али узалуд им беше сав напор: моћ и сила и таког позоришта била је тако јака, да се свет неје хтео одрећи те своје насладе, ако му се за то каква год замена не да. И тако тим првим свећеницима неје ништа друго преостало, него да од противника позоришту постану и сами приказивачи, глумци.

Тако се родило хришћанско позориште. Свећеници приказиваху у цркви пред великим олтарем комаде из светога писма, од речи до речи у разговоре сведене, и то језиком латинским. Моћ тих мистерија, тако им је име, беше велика. Слушалаца се скупљало из дана у дан све више. Позориште се после из цркве пренело пред црквена врата, после на јавне тргове и гробља.

Тако је то бивало од IV. па до XI. века. У то време преузеше глумачку радњу световњаци у место свећеника. Осим тога имали су и поједини манастири и великаши својих дружина, а било је и таквих позоришних дружина, које су путовале из места у место, и које су приказивале на јавним трговима.

Од једанаестог века почело се хришћанско позориште све више и више развијати и ширити, те се тако распростра и корена ухватило по целој изображеноме свету.

Далеко би отишао, кад би хтео говорити о томе, како су поникла и како су се развијала позоришта у различитих изображених народа. Далеко би, велим, отишао, па ипак не знам би ли могао цео овај предмет испрети за време, које ми је одређено. Стога, мислим, да ћу најбоље учинити, ако одмах станем говорити о самом позоришту, ако наведем различита мишљења о њему, па ако после означим, шта је наше народно позориште по нас Србе напоје.

Једни су мислили, а и сада мисле, да је позориште само пусто место за забаву, где се свет скупља, да после свакидашњег рада и умора проведе време своје у племенитијем уживању.

Други мисле, да је позориште неко чаробно огледало, у ком се види, како постају и како пролазе страсти и слабости, добре и зле намере људске; неко чаробно огледало, у коме сваки гледалац види човека онаквог какав је, па се тако учи познавати људе и свет.

Неки опет мисле, да је позориште у неку руку морална школа за живот, у којој

се свет подстиче на врлине, у којој му се износе велика и племенита дела, да се у њих угледа, а зла и гадна дела опет, да од њих бега и да их се клони.

Има их доста који мисле, да је позориште само за то, да се у њему приказују дела, а светина да у њега долази и да плаћа, па после по својој драгој вољи или да тапше или да се смеје.

Има опет многих, који мисле, да је позориште најбоља обрана језика и народности.

Сматрали ми дакле сва ова мишљења

посебице, или их све уједно скупили: то ипак свакако излази, да позориште јако утиче на цео наш народни, друштвени и државни живот; излази, да позориште буди и крепи свест и дух народни, да оживљује политичке страсти и да може правац дати целом политичком мишљењу. Једном речју: позориште гресањем осећаја о мисли, и мисли о осећаја производи светлост свести и пламен одушевљења, а то обоје рађа у народу енергичну вољу, која ствара народну слободу.

(Наставиће се.)

Д Е М О Н

ПОВЕСТ И АЛЕГОРИЈА.

НАПИСАО ДР. МИЛАН ЈОВАНОВИЋ.

О С О Б Љ Е :

Цар Душан
Урош, син му
Вукашин
Марко, његов син

Угљеша, брат
вукашинов
Жарко
Богдан
Прилеп
велможе

Никола, велики жупан
Патријарх Јанићије
Звездочатац
Посланик папин
Царица

Демон
Геније
Стража, војници, посланици, народ.

Збива се у Призрену године 1356.

ПРВИ ДЕО.

КОБНА ВОЈНА.

І. ПОЈАВА.

ПРЕСТОЛНА ДВОРАНА.

(На позорници стоји групувано све особље осим астролога, демона, и генија).

Цар (с престола).

Ко се плаши да ће сломит' крила,
Нек' не леће небу под облаке; —
Ко пучину на уму имаде,
Нек' на кршњи бродити и не седа:
Ја од овог' одустати нећу!

Од кад круна сија на царевој глави,
Још за часак ниј' јој блесак потамнео;
Ал' се, видим, хоће Андронику младом,
Да с поругом каља ту светињу српску. — —

Царство Константина позобаше Турци
Да не стаде Урош, мој родитељ светли,
Супрот погаником. —
Цар Михаил поће да се клања Риму;
Потомци му с Римом гадне плетке плету
Прот' цара Душана, — признат' им се неће
Да је у зло време стара вера спасла
Византијско царство. —
Што је једном труло, сурвати се мора;
Није нужно рушит' — *подапрети* ваља:
Под закриље моје, Византија трула
Ваља да с' подмлади.

Урош.

И до сад си царе војевао,
Сваки бојак беше нам победа,
Свака војна даде нове земље,
Прилеп, Орид, Трихала, Јанина,

Серез, Струма поносит Железац,
 Све до тврдог солунскога града
 Златан скиптар допире ти сада: —
 Али овај — златну круну носи
 С овом твојом двострука ће бити.

Царица.

Ова војна каже нам се кобна,
 Од ње, велим, одустани царе,
 Ол' је само размакни подаље.

Марко.

Не одустај, царе, тако т' српске части!
 Византија трула не има јунака,
 Да поврати своје што је данас наше,
 Већ се заче служит' својим духовенством
 Да посеје раздор међу твојом децом;
 Па кад твоја речца из сереског збора
 Изгони ордију, свети отац Калист
 Анатему сваља на цареву главу;

С њоме мисли цара застрашити,
 С њоме смера земље повратити,
 А од војне тебе одвратити:

Не одустај, царе, ево т' моје главе!

(Велможе један за другим)

И моје, — и моје, — и моје и моје! —

Цар.

Од како се Душан зацарио,
 Није јоште порекао Марко.
 Ко будућност у недрима носи,
 Тај на живот освртаг' се не сме.
 Приђи к мени.

(Марко приступи.)

Поносито чедо народа ми,
 Млад јуначе Мрњачевић Марко,
 Теби дајем онајтежу дужност.
 Глава моја, глава ј' Урошева:
 Теби моја драга беше Марко
 Његову ти поверавам с тога. — —

У сред боја стреле безобзирце лете,
 Кошље слепо циља — прсију не бира,
 Цар и себар пред њим једну коцку баца:
 Ако челик љути и цара погоди,
 Цар је један Србин, множина остаје,
 Те множине главу ти је храни од сад,

Ти је Марко храни и ода зла брани,
 Ево теби за то мача царевога.
(Скида свој мач и даје га Марку који га прима на колена.)

(Окренув се осталима.)

Логотет царства ми знаде моје жеље,
 Не буде ли мене, нек' вам све искаже.

Марко

Твоја воља, царе, то је мени закон,
 Мрњачевић неће погизити вере.
 Иди те победи, Марко дома бдије.

Цар.

Велможама својим царску милост дајем.
 Теби, Жарко, своме првом саветнику
 У дар Македонска стројителна област.
(Пружа му диплому коју Жарко прима на колена.)
 А теби, Богдане, проливану крвицу
 Закупљујем ево с троадском државом.
 Владај срећно тамо по закону моме.

(Даје му диплому.)

Вугашине, теби с братом ти Угљешом
 Подунавље дајем; он нек' стоји тамо
 А ти буди овде у двору ми глава.

(Даје му диплому.)

Никола жупане, у дар теби Костур
 Са окресном земљом.

(Даје му диплому.)

А Прилепу, теби Орид и Талију
 С жупом васколиком.

(Даје диплому.)

(Свима:) Што ја дадох то ће син ми одржати
 А ви држите њему као и мени верност.

(Окренув се посланицима.)

Послаником мојих владарских суседа,
 Дубровачком, Влашком, Немачком, Угарском,
 Моју царску милост.
 Ценим пријатељство ваших господара
 И вољан сам за њ' га пријатељство дати
 Кад потреба буде.

Посланик панни.

Светли господине, зар ти царска милост
 Не загрева сјајну, свећену Адрију?

Цар.

Узалуд изгледах благослов од папе;
 Свети отац мрким прати ме погледом,
 Уза њ' стоје Млетке, супрот жељам' мојим.

Народ, реците им — тако хоће, оче,
А владалац врши што му народ жели.
(*Посланици излазе.*)

Вукашин.

Веља милост, светли господине,
Обасјала ј' твоје верне слуге:
Царство своје у руке нам даде,
Славу своју, царе, с нама дели.

Цар.

Ви сте ми је скупа припомогли стећи.
Што јуначким срцем једни освојите
То са бистрим умљем други сачуваше,
А Вукашин знаше тога обадвога.
Још се теби није царе одужио.

(*Осталима заповедајући.*)

Док цар Душан војну не доврши
Вукашин је у Призрену глава;
А да с' њојзи свако покорава
Краљ Вукашин ту за цара стоји.

(*Сви се клањају.*)

(*Велможема.*)

Сазов'те војводе, у трему ће чекаг'
Царске заповести.

(*Велможе одлазе.*)

Царица.

Ова војна каже нам се кобна
Опет велим, одустани, царе.
Звездочатац збиљно по књигама мути
Знаци — вели — да су непоспешни војни.
Хоћеш, царе, старца саслушати?

(*Наставиће се.*)

Цар.

Узалуд је гледао шта му звезде пишу
Царска звезда слабо међ' осталим сија:
Засијаће боље кад се војна сврши. —
Ако ли га страши цариградска клетва:
Лоша вера куне, добра благосиља!
Цар Душана глава изнад клетве стаће.
Благослови оче!

(*Слази с престола.*)

Патријарх.

Рабе божји, Стеване Душане,
Поборнице за веру христову,
Крепки стубе крста православног,
Угоднице божјој заповести!
Преко мене слуге смиренога
Пружа теби благослов са неба.
Под њиме ће т' заблистати глава
Да као сунце разгони облаке
Око храма вере истините;
Под њим' ће ти с' укрепити рука
Да поразим враге свеколике
У прах сатреш супостате божје; —
Под њим ће ти с' загрејати срце
Покајником милост да просинаш.
Цар Душане, верни рабе божји,
Ид' победи, благослов је на те!

(*Крсти га.*)

(*Пада средишњи застор.*)

И М С Т И Њ И.

КЊИЖЕВНОСТ.

* (**Срећно сужањство.**) Шимончић у Задру издао је на свет трагикомедију из старије доба наше књижевности, кад је у Дубровнику цветало наше позориште. Та трагикомедија зове се: „Сужањство срећно.“ Не зна се за цело ни година кад је та трагикомедија писана, нити писац јој. Шимончић мисли, да потиче из седамнаестог века, а из пера Шишка Гундулића. Књига стоји 40 н. а. в.

* (**А. И. Островски.**) Књијар Д. Е. Кожанчиков у Москви издаје: „Сочиненија А. И. Островскога.“ До сада је изашло пет књига, а шеста је под штампом. Островски је оснивач народне руске шаљиве

игре. Први пут је изашао на драматско поље год. 1850. са шаљивом игром: „Карљина семејнаго пчастија.“ (слика породичне среће.) Тим првенчетом својим стекао је себи много хвале, особито од странке тако званих „славјанофила.“ Сваки нов комад Островскога буди велику пажњу у рускога света. Тај плодни писац узима грађу за своја дела из рускога друштвенога живота, кога уме нацртати и зачинити хумором и сатиром. Породичне и друштвене одношаје садање Русије црта такоом пластичношћу, која се тешко даје постићи. Његове нас драме уводе у свет, у ком се стичу два живља, богатство и сиромаштво, самовоља државна или породична и слепа

покорност, и ако особе и предмети, који се у њима налазе, имају боју поближе руску, карактер им је ипак свеопшти. У кратко: Островскова се дела држе уз Тургењева, Гончарева и Григоровића за основни ступ у садашњој књижевности руској. — Не би ли се могао у нас наћи когод, који би и наш свет упознао с делима умнога рускога драматика? Не би ли се могле његове шаљиве игре одомаћити и у нашем народном позоришту?

ПОВЕСНИЦА.

* Редак је случај у словенској повесници, да су у исто доба три најславнија владоца седела на три престола: у Чешкој Карло I. (1346—1378.), у Польској Казимир велики (1330—1370.), и у Србији Душан силни (1335—1356.)

МУЗИКА.

* (Словенски народни напеви.) Наши народни словенски напеви задобијају све више земљишта у страних народа. Већ сада, док су још у колеџци вештачкога развитка, дају општој свирци нове хране. Ево шта пише о томе познати Људевит Нол у књизи, у којој описује живот Бетовенов: „Што се Аустрија подигла у музици до највишег степена, што је надмашила сва немачка племена, то она захвалити мора својим источним елементима. Познато је, колико имају дара све словенске гране за сваку врсту музике. Финији stroj и већа живост свију чула у Словена чини, да су за вештину тако способни... Ови ватрени, веома окретни народи имају на стотине напева за играње, где их Немци само до десет имају. Из свију словенских народних напева извири дубоко осећање. Хајди, Моцарт и Бетовен употребили су у својим саставцима многу словенску народну песму, а Бетовен је то веома радо и често чинио „Ако пак заврени у фабрике, где се праве оперете, то ћемо скоро у свакој оперети наћи по гдекоја места, која су узета из наших народних напева. Тако у офебаховим оперетама: „Hochzeit bei Laternenschein,“ „Schöne Helene,“ „Parizer Leben,“ „Die Schwätzerinnen von Saragossa“ и т. д. у спиевој оперети: „Zehn Mädchen und kein Mann,“ налазимо трагова од наших народних напева. И сам Еркел употребио је у свом „Банк-бану“ наше коло. Па и Роберт Фолкман — један од нових класика — сетио се у 11. делу Словена. Али што је више од свега тога и сам Бетовен неје се стидео „копирати“ наше народне напеве у једној својој симфонији. За прву мелодију 6. симфоније (дело 8) употребио је Бетовен, по казивању Фрање Коха, наш напев од песме: „Киша пада, трава расте.“ Па поред свега тога херманови потомци још имају образа о нама рећи: да смо варвари, „културунфехиг!“

* (Опера Ивана Зајца, „Боасиска вештица“) која се више пута певала у Загребу, даје се сада у пра-

шкој опери. „Hudebni listy“ јављају, да се већ неколико пута давала, и да се справљају, да се и опера „Мислав“ од истога писца отпева у пранском народном позоришту.

ПРОНАЛАСЦИ.

* (Нов брод.) Наш сународник капетан Приморач саградио је брод, којим је из Америке у Европу допловио за 36 дана. Други велики бродови требају за тај исти пут 48 дана. Броду своје наденуо је име „град Дубровник.“ Тај је брод тако мален, да обухваћа само једну бачву. Једва да је 37 центата тежак. 24. маја о. г. кренуо се Приморач из њујоршке луке само са једним морнарем. Кад му се брод дохватио пучине морске, стаде тако брзо летети, да је за три дана превалио 160 миља пута. И ако су броду на путу стојале честе неагоде, то је ипак наш капетан са својим другом сретно дојездио до Европе, после 36 дана пута. Грађа тога брода у толико се разликује од других, што има на другом стаблу неку врсту ветрењаче, коју може вођа према потреби окретати и толико ветра ухватити, колико треба, да му брод лети као ластавица. Слава Приморцу на том његовом проналаску!

ПОЗОРИШТЕ.

* (Кинези и кинеско позориште.) Кинези јако маре за позориште. Тако се скупи у Пекингу по каткад до седам стотина глумачких дружина, а у свакој има по 8—10 чланова. Репертоар им је девет брига. Свака дружина научи по неколико комада, које све једнако приказује, а други комади не тичу је се ни најмање. Па и позоришни управљачи не боје се навале од песника (хвала Богу као и у нас) јер су у последње време нове драме у Кини праве беле вране. Но и песници кинески не јагме се о венце и тапшање, кад свет и тако не разбира, а ретко кад да и чује за име списатељево. Кинеском писцу неје стало до славе и тајјана. Кинески писци стварају своја дела, а не траже за то никакве користи, као и птица што отпева своју песму и сву награду сама у себи налази. Управљачи се никад не туже на глумце. Пре би се могли глумци потужити на управљаче, што су им тако рећи слуге и робови. Глумци се онет не боје писмене критике, јер у Кини нема ни белетристичких листова, ни подлистака. Али има нешто, што је од тога мало горе. Тако и пр. ако који глумац позави у говору, или ако тамо удари гласом где не треба, то мора на један миг мандаринов да легне на позоришту, па да прими своју порцију батина. За те је батине одређена и особита тарифа: за мање погрешке двадесет и пет, а за веће педесет, па то тако све на више иде. Кад се каштига изврши, пандури се са позоришне удале, а глумац наставља своју улогу тамо где је био престао, па

пази да га подобна коб у ком другом призору не постигне. Тако је то у Кини!

СИТНИЦЕ.

Неки наш глумац, који је сваки час имао по нешто да закера, рече неком приликом управљачу позоришном:

— Господине! Ја не играм у данашњем комаду, ако ми се на сто не изнесе право шампањско вино и право печење! Ја хоћу, да „илузија“ потпуна буде!

— То је веома лепо од вас, господине, што тако мислите; али се онда морамо постарати, да вам уулови, у којој се трујете, у место ситнога шећера дамо правог отрова, па ће онда бити „илузија“ још потпунија!

НЕКРОЛОЗИ.

(† Паја Маринковић), један од најчеститијих и најваљанијих српских глумаца, преминуо је после кратког боловања у Вршцу 4. септ. о. г. у најбољој снази мушкој, у 39-тој години свога живота. Он је беше посветио нашем народном позоришту. Покојник се родио у Панчеву, где је као добровољац чешће излазио на позорницу, а после је дошао у народну позоришну друштину, у којој је провео девет година непрекидно. Последњи је пут изашао на позорницу у Белој Цркви други дан ускреса о. г. као свети Сава у комаду „Крсту и круни.“ Након себе оставио је жену и кћер, које су обе чланови нашег народног позоришта.

Губитак, који је његовом смрћу постигао наше позориште, велик је. Међу свима српским глумцима нема данас ни једнога, који би знао доброћудне људе тако добро приказивати као Паја Маринковић. У томе нити је имао, нити ће скоро имати такмаца. И у многим другим улогама био је са свим на своме месту. Ко га је год гледао као „Милера“ у „Сплетци и љубави“, као „Добрића“ у „Пуници“, као певца „Букала“ у „Старом баци“, као „Мишела Перена“ у комаду истога имена, као „Пилера“ у „Париском кочијашу“, као „Капелана“ у „Госпођама и Хусарима“ и још у многим другим комадима: тај ће се увек сећати његове вештачке игре, која је тако природна била, да те је занела, па никако неси могао помислити, да је то тек глумачка игра. Тако исто не ће скоро родити мајка српскога глумца, који ће умети тако достојанствено приказивати царе и краљеве српске. У томе га је много помагао његов јасан глас, леп српски говор и витак стас. Осим тога покојник је лепо име и леп глас стекао себи и као рачунар и економ народнога позоришта. Те дужности своје обављао је тако савесно, тачно и поштено, да је и управни одбор народног позоришта записао у своме записнику тугу над његовим губитком, а уједно је изјавио своје саучешће жени и кћери му у тузи њиховој. И заиста покојник је и

као глумац, и као отац и муж, и као друг и пријатељ, и као човек и Србин, који се одушевљавао за све што је лепо, добро и племенито, у пуној мери заслужио, да му срцетво оплете неувели венац признања и да му рекне: Лака ти била земља, у којој боравиш смртни санак! Спомен твој живиће вечно међу нама!

(† Костантин Поповић.) Дне 16. нов. о. г. умрбо је у Н. Саду, у 76-ој год. свога века, адвокат Костантин Поповић („комораш“), познат из пређашњих времена као књижевник и пријатељ српског позоришта.

Покојник је рођен 1795 год. у Новом Саду. Родитељи су му били Марко и Јелисавета, овдашњи грађани. Гимназију је свршио у Осеку, а философију и права које у Бечу, у терезијанској академији, а које у Пешти и у Пожуну. По свршеним наукама, зналац будући а при том ревностан и савестан у послу, био је више од 52 год. чиновник ове вароши, и као таки познат је под латинско-српским називом „комораш“, јер готово читава два нараштаја несу занамтила другог варошког *благоталника* до њега. Године 1819. оженио се Софијом, кћерју Јевте Јовановића, некадашњег сенатора новосадског, писца црквенога права, а унуком Саве Вуковића Берексовског, основача српске гимназије у Новом Саду. Осим тужне удовице оставио је иза себе: 2 сина, 4 кћери, 6 унучади и 2 праунучета.

Радећи и на књижевном пољу издао је ове драматске списе: 1. Турци у Босни, или смрт Милошева, жалосна игра у 5 чинова, Будим 1834; — 2. Дар Благодарности, или Костантин и Милева, драма у 4 чина, Нови Сад 1837; — 3. Сљедствија злодејствија, драма у 5 чинова, Нови Сад 1838; — 4. Књаз од Херцеговине, или Урош и Теодора, драма у 4 чина, Нови Сад 1838; — 5. Невини стид, или Федор и Марија, шаљива игра у 3 чина, Нови Сад 1838. — Осим тога описао је у стиховима избор митрополита на српском народном сабору у Карловцима 1837-ме, штампано у Новом Саду 1838. — А биће по свој прилици и нештампаних рукописа.

За прву своју драму вели писац да је „посрбљена“, а код осталих каже да су „слободно преведене.“ Управо су све прераде, писане по немачким узорима, а нарочито по Коцебујевим таким делима, као што су: Die Spanier in Peru, oder Rollas Tod; Falsche Scham; Herzog von Burgund, и тако даље.

Кад у Немачкој једно време, код изврених глумаца, свим глумиштима беше овладао не Шилер него — А. Коцебуј (1761—1819), онда неје чудо, што се и у нас нашло књижевника који иђаху за тадашњим укусом, те нам преведоше или прерадише више од четвртине позоришних дела тога многописца. (Наставиће се.)

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ИЗВАН

ПРЕДСТАВА ПРВА.

ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 26. ДЕЦЕМБРА 1871.

ако се догради нова дворана, ако не онда у суботу 1. јануара 1872.

ПРВИ ПУТ

ПОВЕСТ И АЛЕГОРИЈА У ТРИ ДЕЛА ОД Дра МИЛАНА ЈОВАНОВИЋА.

I. ДЕО.

КОБНА ВОЈНА.

ОСОБЕ.

Цар Душан . . . Недељковић.
Урош, син му . Станчић.
Вукашин . . . Суботић.
Марко, син му . Зорић.
Никола, велики
жулан Соколовић.
Патријарх Јани-
ћије Пешић.
Звездочатац . . . Лесковић.
Посланик напин Рашић.
Царица Ј. Маринковићка.
Демон Брани.
Геније Ружић.
Војводе, стража, војници, посланици,
народ. — Збива се у Призрену
године 1356.

II. ДЕО.

МРТВА СЛАВА.

ОСОБЕ:

Цар Лазар Недељковић.
Кнез Кратко (Југ Бог-
дан) Зорић.
Милош Обилић }
Милан Топлица } Лесковић.
Иван Косанчић } војводе.
Вук Бранковић Рашић.
Југовић Бошко Хаџић.
Патријарх Сава Суботић.
Југович Бошко Станчић.
Патријарх Сава Пешић.
Вођа турски Лукић.
Демон Брани.
Геније Ружић.
Вила К. Савићева.
Војводе, два турска посланика, дво-
рани, стража, војници, гласници, на-
род. — Збива се: прва појава у
Крушевцу, II. и III. на Косову.

III. ДЕО.

ПУСТА НАДА.

ОСОБЕ:

Кнез Михајло Недељковић.
Духовник Зорић.
Бег босански, отац. Лукић.
Бег босански, син . Станчић.
Војвођанин Хаџић.
Хрват Лесковић.
Бугарин Пешић.
Арбанасанин Соколовић.
Херцеговац Рашић.
Бошњак Бунић.
Први турчин Соколовић.
Други, трећи тур. Пешић. Станчић.
Старац турчин Суботић.
Грађанин Хаџић.
Демон Брани.
Геније Ружић.
Вила К. Савићева.
Турци, српски грађани. — Збива се:
први део у Београду, други и трећи
део у Топчидеру године 1868.

Улазне цене: Седиште у кругу 1. фр. а. вр. — Седиште првога реда и на страни 80 н. а. вр. — Седиште другог реда и на страни 70 нов. а. вред. — Седиште трећег реда и на страни 50. н. а. вр. — Стајање 40. н. а. вр. — Галерија 20. н. а. вр. — Ђаци, деца, али само уз своје родитеље, и војници до наредника плаћају 20. н. а. вр.

Улазнице се продају у позоришној писарници, (у стану матичином) од 9—12 сахата пре подне и од 3—5 после подне, а од 6 сахата у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 9 ½ САХАТА У ВЕЧЕ.